నగర్ పాలికా, జింద్
వర్సెస్.
అడ్వాకేట్ అయిన జగత్ సింగ్

మార్చి 28,1995

[జె.ఎస్.వెర్మా, ఎన్.పి.సింగ్ మరియు కె.వెంకటస్వామి, న్యాయమూర్తులు.]

సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1908 – ఆర్డర్ 39 – నిషేధాజ్ఞలు – దావా భూమిపై హక్కు మరియు స్వాధీనాన్ని క్లెయిమ్ చేయడానికి పిటిషనర్ యొక్క నిషేధానికి దావా – దావా భూమికి పిటిషనర్ కు హక్కు ఉందో లేదో పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా స్వాధీనం ఆధారంగా కోర్టు నిషేధాన్ని మంజూరు చేసింది – హక్కు రుజువు లేకుండా మంజూరు చేయబడదు.

నిర్దిష్ట ఉపశమన చట్టం 1963 – సెక్షన్ 6 – చట్టపరమైన ప్రక్రియ లేకుండా స్వాధీనం నుండి బహిష్కరించబడిన వ్యక్తికి వేగవంతమైన పరిష్కారాన్ని అందిస్తుంది – మునుపటి స్వాధీనం మరియు తొలగింపును అభ్యర్థించబడాలిః – యాజమాన్యం మరియు స్వాధీనం ఆధారంగా నిషేధాజ్ఞ కోసం దావాకు వర్తించదు.

ఉత్పరివర్తన ప్రవేశం – శీర్షికకు మూలం కాకూడదు

ప్రతివాది దావా భూమి యాజమాన్యం, స్వాధీనాన్ని పేర్కొంటూ అప్పీలుదారుపై స్టే విధించాలని ప్రతివాది దావా వేశారు. ప్రతివాది దావా భూమిపై తన హక్కును స్థాపించడానికి ఎటువంటి సేల్ డీడ్ ను సమర్పించడంలో విఫలమయ్యాడు, కానీ బదులుగా కొన్ని రెవెన్యూ ఎంట్రీలపై ఆధారపడాడు. ప్రతివాది తాను సూట్ భూమికి యజమానినని నిరూపించడంలో విఫలమయ్యాడని, దానిని తన ఆధీనంలో ఉంచుకున్నాడని పేర్కొంటూ ట్రయల్ కోర్టు ఈ దావాను కొట్టివేసింది.

అప్పీలుపై మొదటి అప్పీలేట్ కోర్టు, ట్రయల్ కోర్టు తీర్పును తిప్పికొట్టి, రికార్డులో ఉంచిన మెటీరియల్ సూట్ భూమిపై ప్రతివాది ఆధీనంలో ఉన్నట్లు చూపించిందని పేర్కొంటూ దావాను కొట్టివేసింది. దావా భూమిపై ప్రతివాదికి ఎలాంటి హక్కు ఉందో లేదో అప్పీలేట్ కోర్టు

పరిశీలించలేదు, అయితే దావా భూమిపై ప్రతివాది యొక్క స్వాధీనానికి సంబంధించి ప్రతివాది కనుగొన్న దాని ఆధారంగా అప్పీలును అనుమతించింది. భూమిపై ప్రతివాది హక్కును అప్పీలుదారు అంగీకరించారని అప్పీలేట్ కోర్టు అభిప్రాయపడింది. అప్పీలుదారు రెండో అప్పీలును హైకోర్టు కొట్టివేసింది. అప్పీలుదారు దాఖలు చేసిన రివ్యూ పిటిషన్ ను కూడా హైకోర్టు కొట్టివేసింది.

అందుకే ఈ అప్పీలు.

ఈ కోర్టుకు ముందు, ప్రతివాది, ఇతర వాదనలతో పాటు, ప్రతివాది దాఖలు చేసిన దావాను సెక్షన్ 6 లేదా నిర్దిష్ట ఉపశమన చట్టం, 1963 కింద స్వాధీనం మరియు తొలగింపు కోసం దావాగా పరిగణించవచ్చని కోరారు.

అప్పీలును అనుమతించిన ఈ కోర్టు

నిర్ణయం:1. మొదటి అప్పీలేట్ కోర్టు, వివాదంలో ఉన్న ఆస్తిపై వాది ప్రతివాది తన హక్కును నిరూపించాడా అనే ప్రశ్నను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా, ఆ ప్రతివాది దానిని స్వాధీనం చేసుకున్నాడా అని పరిశీలించడానికి ముందుకు సాగింది. టైటిల్ ఆధారంగా తొలగింపు కోసం దాఖలైన దావాలో, ప్రతివాది తరపున చేసిన దావా భూమికి హక్కుపై దావాపై ఒక నిర్ధారణను నమోదు చేయాల్సిన బాధ్యత మొదటి అప్పిలేట్ కోర్టుపై ఉంటుంది. మొదటి అప్పీలేట్ కోర్టు దావా లేదా ప్రతివాదికి సంబంధించి లేదా దావా భూమిపై అతని దావా లేదా హక్కును నమోదు చేయకుండా తీర్పు ఇవ్వడం ద్వారా గణనీయమైన తప్పు లేదా చట్టాన్ని చేసింది. [17 -G, C]

చోటే ఖాన్ వర్సెస్ మాల్ ఖాన్, AIR (1954) SC 575, దుర్గా సింగ్ వర్సెస్ థోలు, AIR (1963) SC 361 మరియు విశ్వ విజయ్ వర్సెస్ ఫక్రుల్ హసన్, AIR (1976) SC "1485, విశిష్టమైనవి.

2. మొదటి అప్పీలేట్ కోర్టు ఎప్పుడూ ఆ ప్రశ్నను విచారించలేదు లేదా విచారించలేదు, పిటిషనర్-ప్రతివాదిని పిటిషనర్ అంగీకరించారు. ఇది తీవ్రమైన లోపం లేదా రికార్డు. శీర్షిక

మరియు స్వాధీనము లేదా ప్రతివాది స్టేజీ లేదా రాతపూర్వక ప్రకటన నుండి ఎల్లప్పుడూ అప్పీలుదారుచే వివాదాస్పదం చేయబడేది. [17-H, 18A]

3.1. సెక్షన్ 6 లేదా నిర్దిష్ట ఉపశమన చట్టం స్థిరాస్తులు కలిగి ఉన్న వ్యక్తిని దాని నుండి బహిష్కరించడానికి సంక్షిప్త పరిష్కారాన్ని అందిస్తుంది. అటువంటి పరిస్థితులలో, అలా బహిష్కరించబడిన వ్యక్తి పునరుద్ధరణ లేదా స్వాధీనం కోసం మాధ్యమం లేదా సివిల్ కోర్టు ద్వారా సారాంశం మరియు వేగవంతమైన పరిష్కారాన్ని అనుసరించే అవకాశం ఉంది. టైటిల్ యొక్క వివాదాస్పద ప్రశ్నను సరైన ప్రక్రియ లేదా చట్టం ద్వారా నిర్ణయించాలి, కానీ శాంతియుత స్వాధీనాన్ని ప్రశ్న లేదా మూలం లేదా స్వాధీనంతో సంబంధం లేకుండా సెక్షన్ 6 లేదా నిర్దిష్ట ఉపశమన చట్టం కింద అతిక్రమణదారు నుండి రక్షించాలి. ప్లెయింట్ లేదా అటువంటి దావా మునుపటి స్వాధీనాన్ని మాత్రమే కలిగి ఉండాలి మరియు ప్రతివాది ద్వారా పారవేయబడాలి, లేకపోతే తగిన సమయంలో కాకుండా. [15-G-H, 16-A]

పెర్రీ వర్సెస్ క్లిసోల్డ్, (1907) AC 73 మరియు నాయర్ సర్వీస్ సొసైటీ వర్సెస్ కె.సి. అలెగ్జాండర్, ఎఐఆర్ (1968) SC 1165, ప్రస్తావించబడింది.

3.2. నిర్దిష్ట ఉపశమన చట్టం, 1963 లోని సెక్షన్ 6 యొక్క సూత్రాన్ని ప్రస్తుత కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో ఎలా వర్తింపజేయవచ్చో అర్థం చేసుకోవడం కష్టం. వాది అయిన ప్రతివాది తనను అప్పీలుదారు -మునిసిపల్ కమిటీ తొలగించిందని ఎప్పుడూ ఆరోపించలేదు. మరోవైపు ఆ భూమికి తానే యజమానినని, ఆ భూమి తనదేనని తేల్చి చెప్పారు. [16-G]

4. రెవెన్యూ రికార్డుల్లో ప్రతివాది పేరు మీద మ్యుటేషన్ ఆర్డర్ పట్టా వనరుగా ఉండకూడదు. [14-G]

నిర్మల్ సింగ్ వర్సెస్ లాల్ రుద్ర ప్రతాప్, (1926) పిసి 100, ప్రస్తావించబడింది.

సివిల్ అప్పీలు అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీలు నెం. 290/1991

పంజాబ్ మరియు హర్యానా హైకోర్టు ఇచ్చిన 17.8.87 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వుల నుంచి.

RP. నంబరు 17-C/1987లో ఉత్పన్నమైనది. అప్పీలుదారుల తరపున కపిల్ సిబల్, ఎల్కే పాండే, ల తో పాటు రఘునాథ్ వీఎన్.

ప్రతివాదుల తరపున U.N బచావత్ తో పాటు S.K.జైన్

న్యాయస్థానం యొక్క తీర్పును ఎన్. కె. సింగ్ న్యాయమూర్తి గరిచే వెలువరించబడినది.

ప్రతివాది తరపున దాఖలు చేసిన దావాను తీర్పు ఇచ్చిన అదనపు జిల్లా న్యాయమూర్తి (ఇకపై దీనిని 'అప్పీల్ కోర్టు' అని పిలుస్తారు) తీర్పును పక్కన పెట్టాలని జింద్ మునిసిపల్ కమిటీ ఈ అప్పీల్ దాఖలు చేసింది, దీనిని ట్రయల్ కోర్టు కొట్టివేసింది. అప్పీలుదారు తరపున హైకోర్టులో దాఖలు చేసిన రెండవ అప్పీల్ను పరిమితిలో కొట్టివేశారు. ఆ తరువాత, స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ (సివిల్) నెం.562/1987 ఈ కోర్టు ముందు దాఖలు చేయబడింది, దీనిని ఉపసంహరించుకోవడానికి అనుమతించబడింది, అప్పీలుదారుడు హైకోర్టు ముందు సమీక్ష పిటిషన్ను దాఖలు చేయడానికి వీలు కల్పిస్తుంది. ఆ రివ్యూ పిటిషన్ ను హైకోర్టు కొట్టివేసింది. సమీక్షకు ఎలాంటి ఆధారం చెప్పలేదని పేర్కొంది.

ఖేవత్ నంబరు 134, ఖటోనీ నంబరు 155, దీర్ఘచతురస్రాకార నంబరు 173, ఖల్లా నంబరు 27/1లో ఉన్న 5 గుంటల భూమిని పిటిషనర్ ఆక్రమించుకోకుండా నిరోధించాలని కోరుతూ ప్రతివాది ఈ దావా దాఖలు చేశారు. సదరు భూమికి తానే యజమానినని, ఆ భూమి తనదేనని ప్రతివాది పేర్కొన్నారు.

ప్రతివాది ప్రశ్నార్థకమైన భూమికి యజమాని కాదని లేదా అతను దానిని స్వాధీనం చేసుకోలేదని పేర్కొంటూ మునిసిపల్ కమిటీ తరపున ప్రతివాది వాదనను ప్రతిఘటించారు. ఆ స్థలం 'గైర్-ముమ్కిన్ జోహార్' అని, ఇందులో మునిసిపల్ కమిటీ ఇప్పటికే పార్కును నిర్మించిందని, ఇందులో ప్రతివాది సరైన టైటిల్ హక్కును పొందే ప్రసక్తే లేదని స్పష్టం చేశారు. అప్పీలుదారు ప్రకారం, ఆ ప్రతివాది దానిపై కొన్ని అనధికారిక ఆక్రమణలు చేశాడు, దీని కారణంగా అతనికి చట్టబద్ధమైన నోటీసు ఇవ్వబడింది, దీనిని ప్రశ్నార్థకమైన దావాలో ఆ ప్రతివాది సవాలు చేశారు.

రికార్డుల్లో ఉన్న విషయాలను పరిశీలించిన సబార్డినేట్ న్యాయమూర్తి తాను యజమానినని నిరూపించుకోవడంలో ప్రతివాది విఫలమయ్యాడని, సూట్ భూమి తన ఆధీనంలో ఉందని నిర్ధారణకు వచ్చారు. దీంతో ఆ దావాను కొట్టివేశారు. ట్రయల్ కోర్టు నమోదు చేసిన తీర్పును తోసిపుచ్చిన అప్పీల్ కోర్టు, ప్రతివాది ప్రయోజనాల దృష్ట్యా ప్రేమ్ సింగ్ యొక్క శీర్షిక నిర్ధారించినట్లు పేర్కొంటూ ప్రతివాది దావాను కొట్టివేసింది. అప్పీలుదారుకు సూట్ ప్రాపర్టీ కూడా ఉందని తేల్చారు. పైన పేర్కొన్న విధంగా అప్పీలుదారు – మునిసిపల్ కమిటీ తరపున దాఖలు చేసిన రెండవ అప్పీలును కొట్టివేశారు. రెండో అప్పీలును కొట్టివేస్తూ ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను వెనక్కి తీసుకోవాలంటూ దాఖలైన రివ్యూ పిటిషన్ ను కూడా కొట్టివేసింది.

దావా అంతటా టైటిల్ ఆధారంగా మరియు స్వాధీన ధృవీకరణ కోసం దావాగా పరిగణించబడిందని అవుట్ సెట్ లో పేర్కొనవచ్చు. పిటిషనర్– మునిసిపల్ కమిటీ తరపు న్యాయవాది వాదనలు వినిపిస్తూ, ప్రతివాది దావాపై తన హక్కును నిరూపించుకోగలిగాడా అనే ప్రశ్నను పరిశీలించే ముందు, ప్రతివాది తరపున చేసిన స్వాధీన దావాకు మద్దతుగా రికార్డులో ఉన్న అంశాలను మాత్రమే పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు అప్పీల్ కోర్టు చట్టపరంగా తీవ్రమైన తప్పిదం చేసిందని పేర్కొన్నారు. ట్రయల్ కోర్టు ప్రతివాది తరపున చేసిన టైటిల్ యొక్క వాదనను వివరంగా పరిశీలించింది మరియు దావాకు ప్రతివాది తన హక్కును నిరూపించడంలో విఫలమయ్యాడని కనుగొంది. వివాదంలో ఉన్న భూమిని కొనుగోలు చేసినట్లు ప్రతివాది పేర్కొన్న సేల్ డీడ్ ను కూడా కోర్టుకు సమర్పించలేదు. అప్పీలు కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులోని ఆ భాగానికి వ్యతిరేకంగా పిటిషనర్ తరపున అభ్యంతరాలు వ్యక్తమయ్యాయి, ప్రతివాది తాను ప్రశ్నార్థకమైన భూమిపై హక్కును పొందిన సేల్ డీడ్ ను సమర్పించనప్పటికీ, ఆ వాస్తవాన్ని మునిసిపల్ కమిటీ అంగీకరించినందున అది ఎటువంటి ఫలితాన్ని ఇవ్వలేదు. ఈ సందర్భంగా ప్రతివాది హక్కు, స్వాధీనాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ మునిసిపల్ కమిటీ తరపున దాఖలు చేసిన లిఖితపూర్వక ప్రకటనను ప్రస్తావించారు. ప్రతివాది తరపున దాఖలు చేసిన ప్లెయింట్, పిటిషనర్ తరపున దాఖలు చేసిన లిఖితపూర్వక వాంగ్మూలాన్ని మా దృష్టికి తెచ్చారు. ప్రతిస్పందకుడు తన శీర్షిక మరియు స్వాధీనానికి సంబంధించి ప్లెయింట్ యొక్క 1వ పేరాలో ఇలా పేర్కొన్నాడు:

> "ఆ అప్పీలుదారు యజమాని మరియు ఆస్తి వివరాలు ప్లెయింట్ యొక్క హెడ్ నోట్ లో ఇవ్వబడ్డాయి."

ప్లెయింట్ యొక్క హెడ్ నోట్ ఇలా చెబుతుంది:

'జింద్ లోని రెవెన్యూ ఎస్టేట్ లో ఉన్న పీఆర్ జమాబందీ 1974-75లో ఖేవత్ నెం.113 ఖటోనీ నెం.155లోని భూమిని ప్రతివాది బలవంతంగా స్వాధీనం చేసుకోకుండా, ప్రతివాది ఆక్రమణలో జోక్యం చేసుకోకుండా నిరోధించాలని, ప్రతివాదిపై ఎలాంటి నిర్మాణాలు చేపట్టకుండా నిరోధించాలని కోరుతూ పిటిషన్ దాఖలైంది.'

ప్రతివాది ఆ భూమికి యజమానిగా ఎలా మారాడు, ఎప్పుడు స్వాధీనం చేసుకున్నాడు అనే వివరాలను దావాలో పేర్కొనలేదు. పైన పేర్కొన్న 'హెడ్ నోట్'తో పాటు పేరా 1ను చదివినప్పుడు, జింద్ యొక్క రెవెన్యూ ఎస్టేట్ యొక్క 1974 - 75 సంవత్సరానికి జమాబందీ ఆధారంగా మాత్రమే ప్రతివాది తరఫున టైటిల్ కోసం క్లెయిమ్ చేసినట్లు అనిపిస్తుంది. ప్రతివాది తరఫు న్యాయవాదికి పదేపదే విన్నవించినప్పటికీ, ప్రతివాది తరఫున ఎటువంటి వివరణ ఇవ్వలేదు, శీర్షిక ఆధారిత దావాలో టైటిల్ కొనుగోలుకు సంబంధించిన వివరాలను ప్లెయింట్ లో ఎలా పేర్కొనలేదు. ప్లెయింటులోని మొదటి పేరా 1 లో చేసిన వాదనకు సంబంధించి మున్సిపల్ కమిటీ తరఫున దాఖలు చేసిన లిఖితపూర్వక ప్రకటనలో ఇలా పేర్కొన్నారు.

'ప్లెయింట్ లోని పేరా 1 తప్పు మరియు, తిరస్కరించబడినది. ఆప్పీలుదారు వద్ద సూట్ ఆస్తి లేదు. నిజానికి సూట్ ప్రాపర్టీ గైర్-మమ్-కిన్ జోహార్. నగరపాలిక దీనిని పార్కుగా మార్చింది. సూట్ ప్రాపర్టీ జింద్ లోని నాగర్ పాలికాకు చెందినది మరియు ఆప్పీలుదారు కు సూట్ ప్రాపర్టీతో ఎటువంటి సంబంధం లేదు'.

మునిసిపల్ కమిటీ తన లిఖితపూర్వక వాంగ్మూలంలో ప్రతివాది యొక్క టైటిల్ మరియు స్వాధీనాన్ని స్పష్టంగా తిరస్కరించినప్పటికీ, అప్పీల్ కోర్టు ముందు సమర్పించని సేల్ డీడ్ ద్వారా పట్టాను పొందడంపై ఎలా ముందుకు సాగిందో ప్రతివాది తరఫు న్యాయవాది వివరించలేకపోయారు. ఈ కేసులో అంగీకరించిన వాస్తవం మరియు మునిసిపల్ కమిటీ ఎన్నడూ ప్రశ్నించలేదు. మా అభిప్రాయం ప్రకారం, ప్రతివాది కొనుగోలు చేసిన తేదీ తరువాత అతను కొనుగోలు చేసినట్లు ఆరోపించబడిన తేదీ తరువాత అప్పీల్ కోర్టు స్వాధీనం చేసుకోవడానికి సంబంధించిన సాక్ష్యాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు, అప్పీల్ కోర్టు ఎన్నడూ కోర్టు ముందు

ప్రవేశపెట్టలేదు, అప్పీల్ కోర్టు తీవ్రమైన తప్పు చేసింది. ప్రతివాది సూట్ ఆస్తికి తన హక్కును నిరూపించుకున్నాడా లేదా అనే ప్రధాన సమస్యపై, శీర్షిక ఆధారిత దావాకు ఇది తన మనస్సును ఎప్పుడూ వర్తింపజేయలేదు. ప్రశ్నార్థకమైన ఆస్తిపై తన హక్కును నిరూపించుకోవాల్సిన బాధ్యత సదరు ప్రతివాదిపై ఉందనే విషయాన్ని వివాదించలేమని, పిటిషనర్ తరపున, సదరు ప్రతివాది పట్టిలోని సహ-వాటాలో ఒకదాని వాటాను క్లెయిమ్ చేస్తున్నాడని అప్పీల్ కోర్టు ముందు ఎత్తిచూపినట్లు తెలుస్తోంది, అయితే ఏ సహ-వాటాదారుడు ఉమ్మడి ఆస్తి యొక్క నిర్దిష్ట భాగానికి హక్కును తెలియజేయలేదు. అయితే ఈ కేసులో ప్రాథమిక అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా 1974-75 సంవత్సరానికి సంబంధించిన జమాబందీ, 1977-79 సంవత్సరానికి సంబంధించిన ఖాస్రా గూడ్వారీ వంటి రెవెన్యూ రికార్డులను మాత్రమే అప్పీల్ కోర్టు పరిగణనలోకి తీసుకుంది.

తాను 1970లో సేల్ డీడ్ ద్వారా ఈ భూమిని కొనుగోలు చేశానని ప్రతివాది పేర్కొన్నారు. ఆ తర్వాత 17.4.1971న పిటిషనర్ పై శాశ్వత నిషేధం కోసం దావా వేశాడు. చివరకు 7.11.1977 న ఆ దావాను ఉపసంహరించుకుని కొత్త దావా వేయడానికి అనుమతి లభించింది. చివరకు 23.8.1979న దావా వేశారు. ఈ నేపథ్యంలో 1971 తర్వాత రెవెన్యూ రికార్డుల్లో నమోదులపై ఆధారపడటం వల్ల పెద్దగా ఫలితం, విలువ ఉండదు, ఎందుకంటే ప్రతివాది అప్పటికే అప్పటికే పెండింగ్ లో ఉన్న దావా వేశారు. ఏది ఏమైనా రెవెన్యూ రికార్డుల్లో ప్రతివాది పేరు మీద మ్యుటేషన్ ఆర్డర్ అనేది టైటిల్ కు మూలం కాజాలదు. నిర్మాణ్ సింగ్ వర్సెస్ లాల్ రుద్ర ప్రతాప్ విషయంలో, (1926) పిసి 100, రెవెన్యూ రికార్డుల్లో పేర్ల మ్యుటేషన్ కు సంబంధించి ఇలా చెప్పబడింది:

> "జ్యుడీషియల్ కమిటీ లెక్కలేనన్ని సార్లు ఎత్తి చూపినట్లుగా అవి ఏమీ కావు. అవి రాష్ట్ర ప్రయోజనాల కోసం ఏర్పాటు చేసిన ఆర్థిక విచారణల స్వభావంలో చాలా ఎక్కువగా ఉంటాయి, కొన్ని విలువ కలిగిన స్థిరమైన ఆస్తిని ఆక్రమించుకున్న అనేక మంది హక్కుదారులలో ఎవరిని దాని కోసం ఆదాయం చెల్లించబడుతుందనే ఎక్కువ విశ్వాసంతో దానిని ఆక్రమించవచ్చో నిర్ధారించే ఉద్దేశ్యంతో.

బహ్రైచ్ అదనపు కమిషనర్, డిప్యూటీ కమిషనర్ ఎం.ఎల్.ఫెరార్ ఇచ్చిన రెండు ఉత్తర్వులను న్యాయపరమైన తీర్పులుగా పరిగణించడం, స్థిరాస్తులపై ఏ వ్యక్తినైనా యాజమాన్య హక్కు లేదా వడ్డీ నుంచి బహిష్కరిస్తూ చేసిన రెండు ఉత్తర్వులను న్యాయ నిర్ణయాలగా పరిగణించడం న్యాయ ప్రక్రియ యొక్క అపహాస్యం కంటే తక్కువే".

ఈ పరిస్థితిని ఎదుర్కొన్న ప్రతివాది తరపు న్యాయవాది, ప్రతివాది తన హక్కును నిరూపించడంలో విఫలమైనప్పటికీ, ప్రతివాది తరఫున దాఖలు చేసిన దావాను నిర్దిష్ట ఉపశమన చట్టం, 1963 లోని సెక్షన్ 6 ప్రకారం స్వాధీనం మరియు తొలగింపు ఆధారంగా దావాగా పరిగణించాలని ఒక వైఖరిని తీసుకున్నారు. (ప్రతివాది తాను యజమానినని చెప్పుకుంటూ, ఆ భూమిని తన ఆధీనంలో ఉంచుకొని దావా వేసిన తర్వాత, ఆ దావాను టైటిల్ తో సంబంధం లేకుండా స్వాధీనం, తొలగింపు ఆధారంగా దావాగా ఎలా పరిగణిస్తారు? 1963 స్పెసిఫిక్ రిలీఫ్ యాక్ట్ లోని సెక్షన్ 6 ప్రకారం ఏ వ్యక్తి అయినా చట్టప్రకారం కాకుండా అతని అనుమతి లేకుండా స్థిరాస్తులను స్వాధీనం చేసుకుంటే, అటువంటి దావాలో ఏర్పాటు చేసిన ఇతర హక్కులతో సంబంధం లేకుండా, అతను లేదా అతని ద్వారా క్లెయిమ్ చేసుకున్న వ్యక్తి దావా ద్వారా దాని స్వాధీనాన్ని తిరిగి పొందవచ్చు. సెక్షన్ 6 అనేది నిర్దిష్ట ఉపశమన చట్టం, 1877 లోని సెక్షన్ 9 కు సంబంధించిన నిబంధన. నిర్దిష్ట ఉపశమన చట్టం 1963 లో కొన్ని మార్పులతో ఉంచబడిన మునుపటి చట్టంలోని సెక్షన్ 9 నిజమైన యజమానికి వ్యతిరేకంగా తప్ప అతిక్రమణదారుడు కూడా తన స్వాధీనాన్ని రక్షించుకునే హక్కును కలిగి ఉంటాడనే సూత్రంపై ఆధారపడి ఉంది మరియు చట్టబద్ధమైన సమయంలో తప్ప స్వాధీనంలో ఉన్న వ్యక్తిని తొలగించకుండా రక్షించడానికి ఉద్దేశించబడింది. స్థిరాస్తులు కలిగి ఉన్న వ్యక్తిని అక్కడి నుంచి బహిష్కరించడానికి సెక్షన్ 6 సంక్షిప్త పరిష్కారాన్ని అందిస్తుంది. అటువంటి పరిస్థితులలో, అలా తొలగించబడిన వ్యక్తి స్వాధీనం పునరుద్ధరణ కోసం సివిల్ కోర్టు మాధ్యమం ద్వారా సారాంశాన్ని మరియు సత్వర పరిష్కారాన్ని పొందే అవకాశం ఉంది. ఈ సెక్షన్ రోమన్ చట్టం యొక్క నిబంధన యొక్క పునరుత్పత్తి అని చెప్పబడింది, దీని ప్రకారం ఒక వ్యక్తి తన బిరుదును రుజువు చేయాల్సిన అవసరం లేకుండా, మునుపటి స్వాధీనాన్ని రుజువు చేయడం ద్వారా దానిని తిరిగి పొందవచ్చు. హక్కుకు సంబంధించిన వివాదాస్పద ప్రశ్నలను చట్టబద్ధమైన ప్రక్రియ ద్వారా నిర్ణయించాలి, కానీ స్వాధీనం యొక్క మూలం అనే ప్రశ్నతో సంబంధం లేకుండా చట్టంలోని సెక్షన్ 6 ప్రకారం

శాంతియుత స్వాధీనాన్ని అతిక్రమణదారు నుండి రక్షించాలి. దావాదారు మరియు ప్రతివాది ఇద్దరికీ దావా భూమిపై ఎటువంటి హక్కు లేనప్పుడు మాత్రమే అటువంటి దావాను స్వీకరించవచ్చు మరియు ఆదేశించవచ్చు, కానీ పిటిషనర్ తన పూర్వ స్వాధీనాన్ని రుజువు చేసినప్పుడు, ఆ కారణంగా అతను తనను విడిచిపెట్టిన ప్రతివాదిపై స్వాధీనానికి డిక్రీకి అర్హుడు. అటువంటి దావా యొక్క ప్లెయింట్ ప్రతివాది యొక్క మునుపటి స్వాధీనాన్ని మరియు పారవేయడం మాత్రమే చేయాలి, లేకపోతే తగిన సమయంలో కాకుండా. పెర్రీ వర్సెస్ క్లిసోల్డ్ విషయంలో, (1907) ఎసి 73 విషయంలో ఇలా చెప్పబడింది:

> "యజమాని రూపంలో భూమిని కలిగి ఉండి, సాధారణ యాజమాన్య హక్కులను శాంతియుతంగా ఉపయోగించే వ్యక్తికి నిజమైన యజమానికి తప్ప ప్రపంచం మొత్తానికి వ్యతిరేకంగా మంచి హక్కు ఉందని వివాదాస్పదం చేయలేము. ఈ కేసుకు వర్తించే పరిమితి చట్టంలోని నిబంధనలు నిర్దేశించిన కాలపరిమితిలోగా చట్టబద్ధమైన యజమాని ముందుకు వచ్చి తన హక్కును న్యాయ ప్రక్రియ ద్వారా ధృవీకరించుకోకపోతే, అతని హక్కు శాశ్వతంగా హరించబడుతుంది మరియు యజమాని సంపూర్ణ హక్కును పొందుతాడు."

నాయర్ సర్వీస్ సొసైటీ వర్సెస్ కె.సి.అలెగ్జాండర్, AIR (1968) SC1165 = (1968) 3 SCR163 కేసులో పైన పేర్కొన్న అభిప్రాయాన్ని ఈ కోర్టు ఆమోదించింది. ఆ కేసుకు సంబంధించి పిటిషనర్ శాంతియుతంగా ఆధీనంలో ఉండటం వల్ల అతని ఆధీనంలో ఉండటానికి హక్కు ఉందని, ప్రభుత్వం మాత్రమే అతన్ని ఖాళీ చేయించగలదని ఈ కోర్టు పేర్కొంది. సొసైటీ యొక్క చర్య పిటిషనర్ యొక్క స్వాధీనముపై హింసాత్మక దండయాత్ర అని కూడా చెప్పబడింది. ఇది ఎత్తి చూపబడింది:

> " .... భారతదేశంలో ఉన్న చట్టం ప్రకారం, పిటిషనర్ 'నిర్దిష్ట ఉపశమన చట్టంలోని అబద్ధ నిబంధనల ప్రకారం యజమాని దావాను నిర్వహించవచ్చు, దీనిలో టైటిల్ ప్రాముఖ్యత లేనిది లేదా 12 సంవత్సరాలలోపు స్వాధీనం కోసం దావా వేయవచ్చు, దీనిలో టైటిల్ ప్రశ్నను లేవనెత్తవచ్చు. "

స్పెసిఫిక్ రిలీఫ్ యాక్ట్ 1963లోని సెక్షన్ 6 సూత్రాన్ని ప్రస్తుత కేసు వాస్తవాలు, పరిస్థితుల్లో ఎలా అన్వయించుకోవచ్చో అర్థం కావడం లేదు. అప్పీలుదారు అయిన ప్రతివాది తనను పిటిషనర్-మునిసిపల్ కమిటీ తొలగించిందని ఎప్పుడూ ఆరోపించలేదు. మరోవైపు ఆ భూమికి తానే యజమానినని, ఆ భూమి తనదేనని తేల్చి చెప్పారు. అప్పీలుదారు తన ఆధీనంలో జోక్యం చేసుకోకుండా శాశ్వత ఆంక్షలు విధించాలని కోరారు. రెండు పార్టీలు తమ తమ వాదనలకు మద్దతుగా టైటిల్ సమస్యతో సహా సాక్ష్యాధారాలను సమర్పించాయి.

అప్పీలుదారు తరఫున రికార్డుల్లో వివాదంలో ఉన్న భూమిని గైర్ ముంకిన్ జోహార్ అంటే పబ్లిక్ చెరువుగా నమోదు చేశారని పేర్కొన్నారు. ప్రతివాది ప్రభుత్వ భూమిలో కొంత భాగాన్ని ఆక్రమించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడని, దానిపై అతను ఎటువంటి హక్కును పొందలేదని కనుగొనడానికి మద్దతుగా ట్రయల్ కోర్టు అన్ని డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యాలను ప్రస్తావించింది. అప్పీలు కోర్టు, ప్రతివాదిగా తన హక్కును రుజువు చేసుకున్నాడా మరియు వివాదాస్పద భూమికి సంబంధించి స్థిరమైన స్వాధీనాన్ని కలిగి ఉన్నాడా లేదా అని రికార్డులో ఉన్న ఆధారాల నుండి కనుగొనడానికి బదులుగా, ప్రతివాది యొక్క స్వాధీనంపై ఒక నిర్ధారణను నమోదు చేయడానికి ప్రయత్నించింది, ప్రధానంగా 1974-75 సంవత్సరంలో చేసిన రెవెన్యూ రికార్డులలో నమోదు మరియు ఆ తరువాత ప్రతివాది తరఫున దాఖలు చేసిన మొదటి దావా పెండింగ్లో ఉన్న సమయంలో. దావా భూమిపై అతని హక్కు దావాకు సంబంధించి నిర్ధారణను నమోదు చేయకుండా ప్రతివాది దావాను నిర్ణయించడం ద్వారా అప్పీల్ కోర్టు గణనీయమైన చట్ట తప్పిదానికి పాల్పడింది. పిటిషనర్-మునిసిపల్ కమిటీ తరఫున దాఖలైన రెండో అప్పీలును హైకోర్టు కొట్టివేయడానికి వీల్లేదని అభిప్రాయపడ్డారు.

ప్రతివాది తరఫున, చోటే ఖాన్ వర్సెస్ మల్ ఖాన్, ఎఐఆర్ (1954) ఎస్ సి 575 కేసును ప్రస్తావించారు, ఇక్కడ పంజాబ్ ల్యాండ్ రెవెన్యూ చట్టంలోని సెక్షన్ 31 ప్రకారం జమాబంధీలలోని ఎంట్రీలు హక్కుల రికార్డు పరిధిలోకి వస్తాయని, దీనికి విరుద్ధంగా రుజువు అయ్యే వరకు నిజమని భావించాలని ఈ కోర్టు పేర్కొంది. దుర్గాసింగ్ వర్సెస్ తోలు కేసు, ఎఐఆర్ (1963) ఎస్ సి 361 కేసును కూడా ప్రస్తావించారు, ఇక్కడ ఎజెక్షన్ దావాలో ప్రతివాదులు పిటిషనర్ యొక్క కౌలుదారు కాదా అనే ప్రశ్నపై జిల్లా న్యాయమూర్తి కనుగొన్న ఒక నిర్ధారణ, అన్ని సాక్ష్యాలు, మౌఖిక మరియు డాక్యుమెంటరీలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. ఇది వాస్తవాన్ని

కనుగొంది మరియు హైకోర్టు రెండవ అప్పీలులో కొట్టివేయడానికి వీల్లేదు. విశ్వ విజయ్ వర్సెస్ ఫక్రుల్ హసన్, ఎఐఆర్ (1976) ఎస్ సి 1485 కేసులో కూడా రిలయన్స్ ను ఉంచారు, దీనిలో రెవెన్యూ రికార్డుల్లో నమోదులు నిజమైనవా లేదా మోసపూరితమైనవా అనే ప్రశ్నపై దిగువ అప్పీలేట్ కోర్టు కనుగొన్న అంశం వాస్తవమైన ప్రశ్న అని మరియు రెండవ అప్పీల్ లో దానిని కొట్టివేయలేమని ఈ కోర్టు పేర్కొంది. వివాదంలో ఉన్న ఆస్తిపై అప్పీలుదారు – ప్రతివాది తన హక్కును నిరూపించుకున్నారా అనే ప్రశ్నను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా అప్పీల్ కోర్టు సదరు ప్రతివాది ఆధీనంలో ఉన్నాడా లేదా అని పరిశీలించింది. టైటిల్ ఆధారంగా తొలగింపు కోసం దాఖలైన దావాలో ప్రతివాది తరపున దావా వేసిన భూమికి హక్కు క్లెయిమ్ పై ముందుగా కేసు నమోదు చేయాల్సిన బాధ్యత అప్పీల్ కోర్టుపై ఉంది. అప్పీలుదారు –ప్రతివాది యొక్క శీర్షికను అప్పీలుదారు అంగీకరించాడని పేర్కొంటూ సమస్యలో ఉన్న ఆ ప్రశ్నను అప్పీల్ కోర్టు ఎప్పుడూ విచారించలేదు లేదా దర్యాప్తు చేయలేదు. ఇది రికార్డులో తీవ్రమైన తప్పిదం. లిఖితపూర్వక వాంగ్మూలం దశ నుండి ప్రతివాది యొక్క టైటిల్ మరియు స్వాధీనాన్ని పిటిషనర్ ఎల్లప్పుడూ వివాదాస్పదం చేశాడు. ఈ నేపథ్యంలో 1971లో దాఖలైన వ్యాజ్యం పెండింగ్ లో ఉన్న సమయంలో రెవెన్యూ రికార్డుల్లో నమోదైన నమోదుల ఆధారంగా ప్రతివాది దావాను నిర్ణయించడం కుదరదు.

దీని ప్రకారం అప్పీలుకు అనుమతి ఉంటుంది. అప్పీల్ కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును, హైకోర్టు ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను కొట్టివేశారు. ట్రయల్ కోర్టు తీర్పును పునరుద్ధరించారు. ప్రతివాదికి పట్టా లేని లేదా దాని ఆధీనంలో ఉన్న దావా భూమికి సంబంధించి తదుపరి చర్యలు తీసుకోకుండా పిటిషనర్ను నిరోధించే ప్రసక్తే లేదు. అయితే, ఈ కేసుకు సంబంధించిన వాస్తవాల దృష్ట్యా ఖర్చుకు సంబంధించి ఎలాంటి ఉత్తర్వులు ఉండవు.

అప్పీలు అనుమతించబడినది.